

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เขาเทศน์เรื่องสวดพระอภิธรรม ว่าพระอภิธรรมนี้พระพุทธเจ้าไปเทศน์โปรดโยมมารดา บนสวรรค์ พวกเทวดาก็เลขาภิรักษาศรีพระอภิธรรมนี้ไว้ เวลามาสวดศพ เวลาสวดนี้เทวดาเขาต้องลงมา ฟังด้วย แล้วเขาจะมาเอาวิญญาณผู้ที่ตายขึ้นไปบนสวรรค์ เขาว่าอย่างนั้นนะ เอาวิญญาณผู้ตายขึ้น สวรรค์

ไอ้ถ้ามันค้านมันก็ค้านตรงนี้ ค้านอย่างนั้นแล้วกรรมล่ะ? กรรมมันก็ไม่มีผลดี ทำกรรมดี ต้องได้กรรมดี ทำกรรมชั่วต้องได้กรรมชั่ว ความกรรมคืออย่างนั้น ถ้าสวดอภิธรรมทุกศพ ทุกศพ มันก็ต้องขึ้นสวรรค์หมด กรรมดีกรรมชั่วมันอยู่ที่นั่น

แต่การสวดพระอภิธรรมนี้มันแบบว่ามันเป็นธรรมะสุดยอด พระอภิธรรม เห็นไหม กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำดีทำชั่ว การทำดีทำชั่วมา แล้วก็แยกธาตุแยกชิ้นธ้อออกไป แยกไปเรื่อย ใน นั้นนะ เรื่องฉาน เรื่องสมาบัติ เรื่องทุกอย่าง เห็นไหม ถ้าใครฟังไปตรงนั้น นั้นนะสุดยอดของการ ปฏิบัติ มันสุดยอดของการปฏิบัตินะ พอปฏิบัติแล้วมันจะแยกออกไปเป็นอย่างนั้นนะ เป็นฉาน เป็นอะไร

เหตุปัจจัย เหตุ เห็นไหม อารมฺมณปัจจัย อารมฺมณเป็นเหตุ เห็นไหม ทุกอย่างเป็นเหตุ เหตุปัจจัย นั้นเรื่องของเหตุ เรื่องของปัจจัย เรื่องของอารมณ์มันหมุนไป นี่มันหมุนออกไป ถ้ามัน ฟังออกแล้วมันแปลออก มันจะเป็นอย่างนั้น นี่มันถึงว่าเป็นสุดยอด เพราะว่าถ้าปฏิบัติแล้วมันจะ เป็นแบบนี้

ถ้าเป็นแบบนี้มันก็ว่าอย่างกับ อวิชาปจฺจุยา สงฺขารา เห็นไหม สังขารนี้เป็นทุกอย่างยิ่ง สังขารนี้เป็นที่ผูกพันอย่างยิ่ง แต่ถ้าพ้นจากสังขารนี้ไป นี่ไง ถ้าพูดถึงในการทำประพฤติปฏิบัติ แล้ว มันได้เหมือนพระอภิธรรมอย่างนั้น มันก็เรื่องเท่ากับการปลดปล่อยกิเลสออกไป มันปลดปล่อย กิเลสออกไป

คือว่าเวลาเขาสวด เขาสวดให้คนเป็นฟัง คนตายไม่ได้สวดให้ฟังหรอก แต่เมื่อคืนเขาบอกว่าเขาสวดให้คนตายฟัง สวดให้เทวดาฟัง คนเป็นนั่งฟังเฉยๆ คนเป็นไม่รู้เรื่องหรอก ไม่ต้องรู้เรื่อง เพราะว่าเขาสวดกันอย่างนั้น เออ.. ฟังความเห็นของพระมันก็แตกต่างกันไป แตกต่างกันไปมาก

ถ้าอย่างนั้นแล้วมันก็อย่างที่ว่า ถ้าการปฏิบัตินะ เวลาสวดอย่างนี้ทุกศพต้องขึ้นสวรรค์หมด ทุกศพต้องเป็นไปตามการทำบุญกุศลครั้งนี้ ทำบุญกุศลครั้งนี้มันเป็นบุญกุศลสุดยอด เวลาสวดศพ เฉพาะเป็นแบบนั้น เป็นแบบนั้นเพราะสวดศพ เห็นไหม การสวดศพถึงว่า เวลามันเอาเรื่องเอา อภิธรรมมาสวด อย่างอื่นไม่มีศพเขาก็ไม่สวดเรื่องอภิธรรมกัน ยกเว้นแต่ทำวัตร สวดซ่อมอยู่ใน วัด อันนั้นเป็นการสวดซ่อมกัน

นี่มันเป็นการแจ้งให้เราฟังใจ แจ้งเรื่องราวเหตุเรื่องปัจจัยให้เราฟัง แล้วเราเข้าใจ คนเป็นต่างหากฟังแล้วได้ประโยชน์ คนตายตายไปแล้วไม่มีโอกาสนะ ถ้าคนตายตายไปแล้วมีโอกาสดูเห็นไหม พระพุทธเจ้าไปสอนอาฬารดาบส เห็นไหม ตอนที่ท่านตรัสรู้ใหม่ๆ ควรจะสอนใคร? ควรจะสอนอาจารย์ของตัวเองก่อน ถ้าสอนอาจารย์ของตัวเองก่อน อาจารย์ของตัวเองตายไปเสียแล้ว เห็นไหม อย่างนี้สอนไม่ได้ แต่ทำไมเทวดามาฟังธรรมได้ล่ะ? เทวดามาฟังธรรม พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไป แบบว่ารู้ธรรมตามพระพุทธเจ้าไป ทำไมพวกเทวดาพวกนั้นมาฟังธรรมแล้วตรัสรู้ไป? มันคนละสถานะ

อาฬารดาบส อุทกดาบส นี่มันเป็นพราหมณ์ เห็นไหม ตอนที่ยังไม่ตายเป็นพราหมณ์ เวลาตายไปแล้วก็เกิดเป็นพรหม เป็นพรหมมันก็อีกสถานะหนึ่งแล้ว มันไม่ใช่คนเก่า มันเป็นคนใหม่แล้ว มันสถานะใหม่ วัฏฏะมันเป็นอย่างนั้น จิตมันเป็นดวงอันเดียวกัน จิตนี้ไม่เคยตาย แต่เวลาเปลี่ยนสถานะมันเปลี่ยนสถานะไปเรื่อย เปลี่ยนสถานะไปเรื่อย..

เปลี่ยนสถานะไปเรื่อยเขาได้สถานะใหม่ ความคิดก็เป็นความคิดใหม่ เป็นคนๆ ใหม่ เป็นภพชาติใหม่ แต่จิตดวงเก่านั้นเปลี่ยนสถานะๆ นั้น เขาถึงว่าไม่ได้ตามไปสอนใจ เพราะว่าสถานะนั้นก็ต้อไปพ้นความหลัง ไปพ้นความจำ ไปพ้นว่าแต่ชาติอดีตเคยมีความสัมพันธ์กันมา เป็นครูเป็นอาจารย์กันมา

แต่ถ้าเป็นครูเป็นอาจารย์กันมา มันจะมีความผูกพัน มันจะยอมฟังใจ มันจะเปิดใจ ถ้าคนเปิดใจ เหมือนกับถ้าไม่เคยเป็นครูเป็นอาจารย์กันมา มันจะไม่เปิดใจนะ มันจะฟังแล้วมันขัดหูขัด

ใจ มันจะเป็นไปไม่ได้ แต่ถ้าเคยเป็นครูเป็นอาจารย์กันมา มันจะฟังแล้วมันจะเชื่อ มันจะความลงใจ

มันถึงว่าจริตนิสัย การสะสมมาของอดีตชาติมันสำคัญ สำคัญตรงนี้ไง สำคัญตรงที่ว่าฟังแล้วมันมีเหตุกระทบให้ใจให้เราคิดตาม ถ้าไม่มีเหตุกระทบใจขึ้นมา มันฟังแล้วมันก็ฟังเฉยๆ ฟังแล้วผ่านไป ฟังแล้วไม่ผ่านหูไปนี่เป็นอันหนึ่ง ฟังแล้วค้ำนี่เป็นอีกอันหนึ่งนะ ค้ำนเลยว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปตามอย่างนั้นไม่ได้ มันไม่มีทางเป็นไปได้เลย มันขัดกับความรู้สึกของตัวเอง

นี่มันค้ำน กรรมมันก็ปีตรอน เห็นไหม มันตัดรอนความประโยชน์ของตัวเอง ถ้ามันไม่ตัดรอนประโยชน์ตัวเอง เราจะได้ประโยชน์อันนี้ ประโยชน์อันที่ว่าธรรมนี้เป็นประโยชน์ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ถูกต้องนะ เป็นสัมมาทิฐิ เป็นความเห็นที่ถูกต้อง ถ้าเป็นมิจฉาทิฐิ เห็นไหม มันก็พากันตกทะเลไปหมด หัวหน้าโคที่ฉลาดจะพาโคนนั้นเข้าหาฝั่งได้ ถ้าหัวหน้าโคนนั้นไม่ฉลาด จะพาฝูงของโคไปไม่ได้เลย

นี่สัปปายะ ๔ สัปปายะ ๔ เห็นไหม อาหารสัปปายะ หมูคณะสัปปายะ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ แล้วครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะนี้สำคัญที่สุด ถ้าครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ นี่ครูบาอาจารย์ซึ่งถูกต้อง มันจะพากันไปถูกต้อง ถ้าครูบาอาจารย์ซึ่งไม่ถูกต้อง มันก็พากันไม่ถูกต้อง โคนฉลาดหรือโคนไม่ฉลาด

แล้ววัววนเหมือนกับวังน้ำวน เห็นไหม วังน้ำวนอยู่อย่างนี้ แล้วชีวิตเราก็ดูเหมือนไป วายเข้าฝั่ง พยายามจะวายเข้าฝั่งกัน ถ้าถึงฝั่งมันก็เป็นประโยชน์ไป ถ้าไม่ถึงฝั่งเราก็ดูเหมือนเป็นอาหารของสัตว์น้ำไป ถ้าเป็นอาหารของสัตว์น้ำไปมันก็ต้องเสวยชาติใหม่ ต้องหมุนเวียนไป ความหมุนเวียนไปเพราะสัปปายะของเราไม่ถูกต้อง

ถ้าสัปปายะของเราถูกต้อง เราจะหาครูบาอาจารย์ที่ถูกต้อง ครูบาอาจารย์นี้สำคัญ สำคัญที่ว่าครูบาอาจารย์ไปถึงขนาดไหน ถ้าครูบาอาจารย์เห็นไหม ถึงว่า อดุตา หิ อดุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนทำตนเขาเองได้ก่อนแล้วมีความสุขก่อน แล้วมีความสุขเข้าใจก่อน ถึงจะเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ ถ้าตนเป็นที่พึ่งของตนไม่ได้ ตนก็ถึงเลงสย ก็สอนไปด้วยความเลงเลงสย หลวงปู่มั่นพูดในมุตโตทัยข้อแรกเลย

“ทองคำในร้าน ทองคำที่เขาหลอมแล้วอย่างหนึ่ง ทองคำในเมืองในแผ่นดินนั้นอย่างหนึ่ง เพราะทองคำในเมืองนั้น ในแผ่นดินนั้นมันละเอียด มันปนเปื้อนไปด้วยธุลี ปนเปื้อนไปด้วยดิน”

นี่ก็เหมือนกัน มันปนเปื้อนไปด้วยความคิดของเรา เห็นไหม ถ้ามันปนเปื้อนด้วยความคิดของเรา สังขารม สังขารมนี้มันเหนือโลก มันเอาความคิดของเราเข้าไปเทียบไม่ได้ ถ้าเอาความคิดของเราเข้าไปเทียบ มันเป็นการคาดการหมาย ถ้าการคาดการหมายจะเป็นความจริงไปไม่ได้ นี่มัชฌิมาปฏิปทา มันอยู่ตรงนี้

แล้วพวกเรารู้ว่าเป็นกลาง มันกลางหยาบๆ ไร กลางความเห็นของเรา เป็นกลางก็ว่าถ้าอันนี้เป็นลำบากเกินไปมันก็เป็นอัตตกิลมถานุโยค ถ้าอันนี้มันสะดวกเกินไป มันก็จมอยู่ในกามคุณ

ถ้าพูดถึงถ้าความเห็นของเราถูกต้อง ความเห็นของเราว่าอย่างนี้เป็นพอดีของเรา นี่มัชฌิมาของใครของมัน ไม่จำเป็น จริตนิสัยของคนมันต่างกัน มัชฌิมาปฏิปทานี้มัชฌิมาปฏิปทาหยาบๆ แต่มัชฌิมาอย่างกลางขึ้นไป การประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าพูดถึงมัชฌิมาของเรา เราก็ไม่อยากจะนาน เห็นไหม นั่งนานแล้วขอเป็นสมาธิไว้ๆ มันก็เกินไปไม่ได้ มันไม่มีมัชฌิมาเพราะมันไม่พอดี

ถ้าทำความสงบของใจ มัชฌิมามันจะไม่มัชฌิมา มัชฌิมาคือความลงตัว ความลงตัว เห็นไหม บางทีมันลงตัว นั่งมากนั่งน้อยไม่สำคัญ ความลงตัวของมัน มันจะลงพอดี แล้วมัชฌิมาในภวานามยปัญญา เห็นไหม ปัญญามันคมกล้าเกินไป มันแก่กล้าเกินไป มันก็ฟันเฟื่อไป ถ้าปัญญามันหมุนไปนะ ต้องกลับให้สมาธิสมดุล ถ้าสมาธิสมดุล พอสมาธิมันเข้มข้นไป สิ่งนี้มันไม่ก้าวหน้า มันใส มันมีความผ่องใสอยู่อย่างนั้น นั่นนะสมาธิ

แต่ถ้ามันใช้ปัญญาเข้าไป มันก็ฟันเฟื่อ นี่มัชฌิมาปฏิปทามันอยู่ตรงนั้น เห็นไหม มัชฌิมาปฏิปทาที่ว่าแล้วแต่จริตนิสัยหนึ่ง แล้วมัชฌิมาปฏิปทาตามความเป็นจริงหนึ่ง ธรรมเหนือโลกเหนือโลกอย่างนั้น เราเอาความเห็นของเราไปเทียบไม่ได้หรอก เราเอาหลักการอะไรไปจับที่ว่าต้องมีหลักการ ต้องมีประเด็นอย่างนี้ มันไปจับ

ประเด็นมันส่วนประเด็นดี ประเด็นของใคร ประเด็นของกิเลสก็ได้ ประเด็นของความเห็นของเราก็ได้ เรามีความเห็นของเราอยู่แล้ว เราก็จับประเด็นไม่ได้ ถ้าจับประเด็นได้มันการคาดการ

หมาย เห็นไหม มันละเอียดเข้าไป แล้วว่ามันเป็นขั้นตอนนะ หมายถึงว่ามันพัฒนาของมันเองได้ จากโศดบัน สกิทาคามี อนาคามี มันพัฒนาของมันขึ้นไปได้

ถ้ามันพัฒนาขึ้นไปได้ ประเด็นมันจะละเอียดไปเรื่อยๆ ขึ้นไป เราจับประเด็นนั้นไม่ได้ ถ้าเราตามประเด็นนั้นไม่เจอ เราก็จับประเด็นของเราไม่ได้เอง ถ้าคนฟัง คนเข้าใจ คนมีหลักการ คนที่ปฏิบัติแล้ว มันจะมีขั้นตอนของมันนะ อ้อ.. ถึงตรงนี้ปั๊บ เพราะใจเราสงบขึ้นมา เราก็ฟังได้ เรื่องของสมาธิ

ถ้าเรื่องของสมาธิเราจะเข้าใจ แต่เรื่องของวิปัสสนาเราไม่เข้าใจเลย พอเริ่มวิปัสสนาขึ้น หนึ่ง เห็นไหม พอจับขึ้นหนึ่งให้ได้ พอขึ้นหนึ่งขึ้นมา มันผ่านไม่ผ่าน ถ้ามันผ่าน แล้วขึ้น ๒ เป็นอย่างไร นี่มันอยู่ที่ภูมิจิตภูมิธรรมของใจ ถ้าภูมิจิตภูมิธรรมของใจนี้มันพัฒนาขึ้นมา มันรู้วาระของมัน ความล่งเลสงสัยของมัน ความข้องใจของมัน มันจะฟังแต่ประโยชน์ของมันไป

ประโยชน์ของมันคือว่าใจมันต้องอยู่ตรงไหนมันก็ฟังตรงนั้น ถึงตรงนี้เป็นถึงวาระของเราแล้ว ครูบาอาจารย์เทศน์มาเป็นชั้นๆ ขึ้นมา ถึงตรงนี้เป็นของเรา พอเลยตรงนี้ไป เราก็ไม่รู้แล้ว เพราะมันเป็นเรื่องเหนือโลกใจ ความเหนือโลกของมัน ความเหนือโลกของใจที่มันพัฒนาขึ้นมา มันจะพ้นออกไปจากความคิดว่ามันเป็นประเด็น เป็นอะไรก็แล้วแต่ มันเป็นอรรถกถาญาณุโยค เห็นไหม เป็นอรรถกถาด้วย เป็นอรรถกถาญาณุโยคด้วย มันเป็นความยึดของมันในหัวใจ แล้วจะดีให้แตกได้อย่างไร?

เราจะต้องดีตัวนี้แตก เห็นไหม ดีแตกด้วยมรรคสามัคคี ด้วยมรรคญาณ มรรคญาณมันทำลายตัวมันเอง นี่วิปัสสนามันอยู่ตรงนี้ ตรงที่ทำลายตัวเอง ถ้าทำลายตัวเองแล้วมันก็เข้าใจเรื่องอย่างนั้น เรื่องที่ว่าจิตนี้ไปเกิดอย่างไร มันจะพาไปอย่างไร

ฟังอภิธรรมแล้วนี้ มันพูดถึงว่าเทวดาลงมาฟังอภิธรรม แล้วจะมาชักจูงดวงวิญญาณนั้นขึ้นไปด้วยอย่างนี้ มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะมันไม่มีอำนาจพอใจ ความที่ไม่มีอำนาจพอ มันทำอย่างนั้นไม่ได้ เพราะมันไม่อำนาจเหนือกรรม ถ้าเขาทำกรรมชั่วของเขาไว้ เขาตายปั๊บ เขาต้องไปสภาวะของเขา ไปตามสภาวะของกรรมที่มันพาไป กรรมมันผลักไปปั๊บมันก็เป็นสภาวะอย่างนั้น

ถ้าสภาวะของเราละ สภาวะของบุญ ถ้ามันตายแล้วมันก็ขึ้นเป็นบุญไป มันจะขึ้นเป็นบุญกุศลของมันโดยธรรมชาติของมัน แต่ฟังอภิธรรมนี้มันเป็นบุญกุศลที่เราเป็นโอกาส เป็นโอกาสของคนตายนั้นแล้วฟังอภิธรรมนั้น เพื่อให้คนนั้นได้ทำบุญกุศล เออ.. บุญอยู่ตรงนี้

บุญตรงนี้ เป็นอามิส เห็นไหม เป็นสิ่งที่เป็นอามิสที่เป็นของชั่วคราว มันจะถึงไม่ถึงนั้นเป็นเรื่องของเขาที่ว่ามันสร้างสมมา ถ้าสร้างสมกรรมดีมา กรรมดีให้ผลทันทีเลย ถ้ากรรมชั่วให้ผล ก็ให้ผลทันทีเหมือนกัน นั้นมันอยู่เรื่องอำนาจของกรรม แต่การที่ว่าทำสิ่งนี้แล้วมีอำนาจเหนือกรรม มีอำนาจเหนือกรรมต้องภาวนาอย่างเดียว ภาวนาถึงที่สุดแล้วมันจะปลดเปลื้องไปจากตรงนี้ อันนี้จะปลดเปลื้องไปเลย

ฟังที่ว่า อ้อ.. พระสอนอย่างนั้นเนาะ พระมีความเห็นอย่างนี้ พระสอนอย่างนี้ ถ้าพระสอนอย่างนี้ เราก็ติดกันไป นั้นนะหัวหน้าเป็นแบบนั้น ความเห็นของเขา ฟังแล้วมันตกลงนะ ตกมากเลย สิ่งที่ยึดติดแล้วมันก็เป็นไปไม่ได้ มันเป็นความจริงไปไม่ได้ แต่เขาก็สาธุกันนะ โอ้โฮ.. เขาพูดกัน (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)